

тността е свързана с изконния стремеж на цирковите професионалисти да издигнат реномето на своето изкуство. Те правят необходимото, за да изведат това реноме встрани и нагоре от гравитационните полета на стандартизираните оценки и критерии за неговото социопропространствено локализиране в дъното на хоризонталния слой на пирамидата на културата и изкуството. Да постигнат това, те дават твърде много от себе си, рискувайки дори живота си, независимо от възпроизвеждащите се във времето и в пространството на културата и изкуството трафаретни и семплифицирани оценки, представи и нагласи към цирковото дело и неговите създатели.

Битовата изява на цирковите артисти също подобава тази на циганската амбивалентност в този ракурс. И при едните, и при другите имаме сходни признаци, приличащи си стремежи и непрестанни опити за промяна на това, което е, към това, което трябва да бъде. Независимо от перманентното изплуване на повърхността на една повторемост, на една монотонност, на едно непостоянство в живота и професионалната съдба на цирковите артисти и на циганите.

Трето. Подобно на третия конституиращ признак на ромската душевност и битност и при реализацията на цирковите артисти е **налице едно дискретно (а понякога и фрапантно афиширано) доминиране на неформалните връзки и отношения.** И това се осъществява най-общо в две насоки.

От една страна, тази доминираща неформалност е свързана с характера и особеностите на всекидневната битност на цирковите артисти, със специфичната им среда и психична атмосфера, които (по време на път и на представление) изискват и предполагат неформални взаимоотношения между тях, защото зависят твърде много от сплотеността, сработваемостта, взаимното доверие, грижата за другия, цялостното синхронизиране на отделните поведенчески операции и т. н. Тоест тук самата иманентна природа на тяхната професионална и всекидневна битийна реализация стихийно или завоалирано целенасочено възпроизвежда такива маниери на междуличностни и вътрешногрупови отношения, които приличат донякъде на ромските, защото при тях естествено отсъства в тази мащабност, детайлизираност и изискуемост онзи пакет от формализирани, стрик-